

„Rybáři, rybáři, na tichém Dunaji,
Či¹⁾ (ste neviděli můj vinek²⁾ zelený?“

Do poslednjega dne ga mora prè iskati po vodah in zato vprašanje ribiče, niso ga-li našli, pa jih potegne globoko pod vodo. — Vsak ribič zna pri nas pesem o vilah:

„Tam okolo Strečna
Cesta nebezpečna,¹⁾
Pod zámkom²⁾ sa skryly
V bielych plachtneh Vily.

Na lukach vo Váhu
Často sa kúpajú,
Po poli širokom
Tancúvajú skokom.

Hoho raz³⁾ pozhytia⁴⁾
Tak ho dlúho vrtia
Az pokial v ich hrsti⁵⁾
Dušu nevypusti.“—

In kaj so, striček, da vaše reke proti našim v gorah. Kakor srebro ženejo se Vag in Nitra doli po ravnini in vržem li kamen v vodo, ponesejo lga s seboj in nepustijo ga na doro predno ne prihitite v Donavo. In rib je v njih, kakor peska v Ogri, niti nesli bi ne jedno takšno, verujem, da ne“, pravil je Andrej.

„Pri moji veri, ko bi ne bil tako star, šel bi tja pogledat. Videl sem samo Ogro in Labo pri Litomerici.“

„Kaj ti rekli, posebno Ogra teče tiho, kakor bi je ne bilo, prebedem jo, da se niti ne zmočim. Tako bi ne smeli v Vag, ta bi vas odnesel, kakor pero in njegovim valovom bi ne ušli. Drugače grmi ta naš Vag, kadar se razzlobi, slisati ga je na miljo daleč.

„Pa je tudi naša Ogra zla dosti zla. Ne zlobi se dolgo, a kadar se razlobi, tedaj si tega ne voščim in niti si tega ne vošči. Moli Boga, da bi bila vedno tiha.“

Dolgo sta Rokos in Andrej govorila, a ko je ura najst odbila, prinesla je Voršilka zopet otep dolge žitne slame, vravnala jo, razgrnila slamnico in položila na njo vzglavje. „Lahko noč“ je dejala in odšla v svojo sobico.

Zvunaj bilo je jasno, niti sledu več ni bilo po včerajšni burji. Mesec stal je ravno nad ribarnicoj. Iz okna Voršilkine sobice bilo je daleč videti, deva ni legla samo odgrnila je posteljo in pristopila k oknu. Tako še ji je danes dopadla ta bela, široka planota, kojo je na severu obmejila vrsta gor, istotako bolik, kakor polje, ki je bilo pokrito z najčistejo odejo. —

Pogledala je proti vrhovan, ki so se svetili kakor duhovi, o katerih pravijo narodne povesti, da prihajajo proti polunoči, — zagledala se je in vzdihnili. Bili so to globoki vzdihi, takšnim doslej njena prsa niso bila privajena. Mislila je na Hano in pri tem spominu se je stresla. — „Velika je to kazen! Zakaj pa ravno ribičeve

otroke zasega, je-li njih krivda večja od drugih? Greh je to, veliki greh!“ in zopet se je stresla — „toda kazen je še večja. Do sodnega dne tavati po rekah, ljudem biti v strah in v slabem spominu živeti pri vseh, izutih onih ki niti ne pomnijo ribičeve hčeri

Nikdar ji oče tega ni pravil, vse povesti, ki so nastale v ribarnicah in iz ribarnic se širile po okolici, ji je pravil, le te ne. Pripovedoval je vsak ribič, a če ni nič drugega svojim otrokom zapustil, imeli so po njem vsaj povesti. In bili so ponosni na to, da so jih znali! Iz vasij, ki so težale ob reki, shajali so se dostikrat v ribarnicah, ne samo v nedeljo, ampak tudi za zimskih večerov, in ribič moral je hote ne hote pripovedovati.

Vsako zimo bile so sicer iste, a vendar so radi poslušali. Zastonj pa ribiči niso pripovedovali. Prinašali so jim hleb kruha, jajca, suhe slive in kar je bilo.

Poziv.

Leta 1900 otvori se v Parizu velikanska svetovna razstava.

Odkar svet stoji, se nikdar ni v enem stoletju znašlo toliko novih znajdb, se ni izvršilo toliko umotvorov, in ni vednost tolikanj napredovala, kot v sedanjem stoletju. Parni stroj je omogočil promet na morju in na suhem in najbolj oddaljene narode drugega drugemu približal. Električna pokorno služi človeku, opravlja tiho in mirno najtežja dela, razsvetljuje temo, prinaša glas prijateljev iz daljnih krajev na naše uho. Brzjavna žica obsega vso zemljo in razne novosti prinaša od enega konca do drugega. Daljnogled in drobnogled sta prodrli globoko v skrivnosti narave; kemija nam kaže sestav raznih snovij in premnogo zagonetk nam je postalo očitih. Brezštevilno tovarn izdeluje najbolj mnogovrstne izdelke ter jih oddaja človeku v porabo. Karkoli je človeški um v teku časa novega znašel, skritega odkril, temnega pojasnil, vse to se nam kaže na svetovni razstavi.

Svetovna razstava nam kaže napredek posameznih narodov, njihove izdelke in napeljuje druge narode k tekmovanju. Ona proučava posameznika o skupnem napredku, o čemur bi se človek na drug način nikakor ne mogel proučiti.

Svetovna razstava l. 1900 ima nalogo k zaključku 19. stoletja omikanemu svetu podati vse, karkoli je človeški um v zadnjem stoletju novega znašel. Umevno je torej, da je zanimanje za to razstavo po vsem svetu občno.

Razna društva so se že ustanovila z namenom, posameznikom olajšati potovanje na razstavo, preskrbeti primerno stanovanje, veččega vodnika, zlasti onim, ki niso kos francoščini.

Brezdvomno je tudi mej našim slovenskim narodom mnogo razumnikov, ki si želijo razstavo ogledati, toda marsikdo si morda ne upa radi neznanja francoščine in radi drugih neprilik na tuje.

¹⁾ ali, ²⁾ venec.

¹⁾ nevarna, ²⁾ grad, ³⁾ enkrat, ⁴⁾ vlove, ⁵⁾ pest.

V ta namen se je osnoval podpisani odbor, ki hoče oskrbeti udeležencem primerno stanovanje in večšega vodnika v Parizu in na razstavi.

Kdor bi se torej hotel udeležiti skupnega izleta Slovencev na pariško svetovno razstavo, naj se blagovoli oglasiti pri podpisanega pripravljalnega odbora tajniku, g. kanoniku Sušniku; denarne pošiljatve pa naj se naslovljajo na blagajnika g. c. kr. notarja Ivana Plantana.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1899.

Pripravljalni odbor za obisk pariške razstave:

Predsednik: Ivan Hribar, župan, dež. poslanec, itd. **Podpredsednik:** Ivan Murnik, ces. svetnik, dež. odbornik, itd. **Tajnik:** Ivan Sušnik, kanonik-dekan. **Blagajnik:** Ivan Plantan, c. kr. notar, obč. svetnik, itd. **Odbornik:** dr. Valentin Krisper, odvetnik, obč. svetnik itd.

Pogoji: Cena za vožnjo tje in nazaj z vsemi potrebščinami na poti in v Parizu znaša, ako se tekom l. 1899. vplača, 250 gld., leta 1900 pa 260 gld. Vplačuje se lahko v mesečnih obrokih po 15 gld., v četrletnih obrokih po 45 gld., v poluletnih po 90 gld., ali pa tudi vsa svota naenkrat.

Čas potovanja določil se bo pozneje, posebno, ako bi nameravali Slovenci korporativno v imenu slovenskega naroda nastopiti in obiskati razstavo.

Vse popotovanje ima trajati približno štiri tedne.

Popotovalo se bode kolikor mogoče po dnevi, da bode potovalcem mogoče ogledati si tudi druge kraje in mesta, skozi katere se bode popotovalo.

Vsakateremu udeležencu se izroči brezplačno načrt pariškega mesta in razstave s programom popotovanja.

Za potrebno hrano, prenočišča, voditelje, sploh za vse, kar se na potu potrebuje, skrbi odbor. Stroškov mej potjo nimajo udeleženci nikakih, razun ako si hoče kdo sam svojevoljno kaj kupiti.

V Parizu: Udeležencem se odkažejo v hotelih stanovanja, in sicer kolikor mogoče vsakateremu lastna soba; le družinam se dajo skupne sobe.

Zajutrek, kosilo in večerja so skupni.

Udeleženci si ogledajo v manjših skupinah in pod vodstvom večših voditeljev najzanimivejše predmete, galerije, muzeje, itd. v mestu in razstavi.

Nikdo ni navezan na družbo; vsakdo se lahko, ako mu je drago, od nje oddalji.

Na željo udeležencev se bode ogledala tudi mestna okolica.

Novice.

— **Osebne vesti.** Zdravnik dr. Martin Peroutka je imenovan sanitetnim asistentom pri dež. vladi v Ljubljani. — Pravni praktikant notar Mühleisen je imenovan avskultantom pri dež. sodišču v Ljubljani.

— **Promocija.** Gosp. Dragotin Ozvald je bil 26. m. m. na graškem vsenčilišču promoviran doktorjem filozofije.

— **Ljubljanski občinski zastop** je sklenil najeti posojila 800.000 gld. za izvršitev raznih nujnih potreb. Velik del te svote je določen za tlakovanje mesta. Ker bo tlak od kamna, se s to mislijo ne moremo sprijazniti.

— **Konvikt v Ljubljani.** „Agramer Tagblatt“ poroča, da se je hrvatski arhitekt Vancaš odzval povabilu knezoškofa dr. Jegliča, ter je voljan napraviti načrte za nameravane zavode. Ogledal si bode te dni jednake zavode na Dnnaju, v Celovcu in Briksenu.

— **Shod trgovcev in obrtnikov.** Po inicijativi pol. društva „Jednakopravnost“ v Idriji se snuje v Ljubljani shod trgovcev in obrtnikov, da se doseže zjedinenje konsumnih društev.

— **Efektno loterijo** s 500 srečkami je dovolilo finančno ministerstvo kmetijski podružnici v Lescah.

— **Novi Raiffeisenovi posojilnici** so osnovali v Gojzdu, hribovski občini v kamniškem okraju, in v Robu na Kolovcem.

— **Zakoni v vodnem pravu.** Ravnokar je izšla zbirka zakonov in ukazov o vodnem pravu, o pospeševanju zemljedelstva v okrogu vodogradja, o neškodljivem odvracanju gorskih voda, o melioracijskem zakladu, o melioracijskih zajmih in o napravi in opušcanju vodnjakov, ročne izdaje 9. zvezek, izdal deželni tajnik Jožef Pfeifer, natisnil in založil Klein & Comp. Neglede samo na to, da so nekateri listi teh zakonov že popolnoma pošli, je knjiga zlasti tudi dobro došla zavolj pridejanega jej skrbno izdelanega registra.

— **Vipavska železnica.** Pri političnem obhodu bodoče proge vipavske železnice se je predstavila komisiji deputacija županov iz vipavskega okraja ter dala na zapisnik protest, v katerem se navaja: 1.) Da protestuje sod. okraj Vipava proti temu, da bi bila železnica Gorica-Ajdovščina lokalna, ker je kot taka popolnoma brez smisla in nepotrebna ter se prosi za podaljšanje do Postojne, kajti le potem bode ona pravi blagoslov, ne le za Ajdovščino, temveč tudi za Vipavo in Notranjsko. 2.) Protestuje se proti črti Cesta, ker je odtod nemogoče podaljšati proti Postojini, ki bi ugajala trgu Vipava in ob južni kakor tudi ob severni strani doline ležečim vasem, vendar bi izgubil ta protest svojo ost, čim bi se dognalo, da je mogoče podaljšanje po južni strani doline; ker je pa to nemogoče, izjavlja se 3. za prvotno črto Ustje ter še namigne h kratu, da bi se z malim predorom pri Maučah prišlo v Braniško in Raško dolino, ter od tod na Razdrto, ako že ni mogoče tega po pasjem repu doseči; trditev, da se da železnica iz Ajdovščine mimo Vipave do Št. Vida po sredi doline podaljšati, ter z velikim ovinkom na visoko Razdrto dvigniti, vidi se nam blazna, če tudi bi jo strokovnjak izrekel. To je prvi korak sodnega okraja Vipava, ki vendar ne more mirno gledati, da bi se za slučaj podaljšanja železnice na ljubo nekoliko stotinam duš kar celi sodni okraj Vipava Senožeče in Postojna ob strani puščali, kar bodo pa ti 3 sodni okraji združeni in s pomočjo svojih zastopnikov preprečali.

— **Nemški naklep.** Pri odborovi seji rudarske zadruga v Celju šlo je za to, kako naj se obrni tisti denar, ki preostaja pri zadrugi od napravnih stroškov. Inženier G. iz Štor pri Celji je pri ti priliki predlagal, naj bi se s tem denarjem ustanovljala za rudarje v Štorah, Zagorju, Trbovljah — nemške šole. Delavci so brez izjeme — zato jim bodi tu javno izrečena pohvala — zavrgli ta predlog, ki natanko spričuje, koliko si upa tujec mej nami. Še tega pa se manjkalo, da bi se tam, kjer bi se imela deliti delavcem pravica, vtihotapljal na delavske stroške ponemčevanje.

— **Nova slovenska posojilnica na Koroškem.** V Železni Kaplji je pričela z novim letom poslovati posojilnica za Belo in okolico. Posojilnica je bila že pred letom ustanovljena, a iz raznih vzrokov je pričela delovati še-le sedaj.

— **Telefonsko zvezo** napravijo v kratkem času mej Celovcem in Beljakom.